

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ МАГАЗИНА ОДБРАНА

падобраноц

7

Падобранска чета
службе трагања и спасавања

Ко сме – тај може

Првенство јединица
специјалне намене

Вишебој воље





Снимио Иван ИВАНОВ

САДРЖАЈ

Ознаке југословенских и српских падобранаца (2) Боје заборављених значења	4
Падобранска чета службе трагања и спасавања Ко сме – тај може	8
Првенство јединица специјалне намене Вишебој воље	12
Капетан Горан Стојков Увек падобранац	16
Оборен женски падобрански рекорд У осмочланој формацији	18
Јужноафрички падобранци Елитни јуришници	20
Падобрански демонстративни тим Канадски „соколови“	24
ВДВ у ратној 1943. (4) Дњепарска операција	26

Уредник прилога
Владимир ПОЧУЧ

Реч уредника

Ишчишћавање граница

Људи се, обично, ђлаше висине. Увек – нејознаџог. Они коју-ма је небеско ђросџрансџво својеврсџан изазов, ђоџуџ ђадо-бранаца, с временом све усџешније и лакше конџролишу сџрах од несагледивог, скоро ђроџорционално вешџини којом овлада-вају. Али никада до краја и никада у ђоџџуносџи.

У дослуху с вешџром, заборављајуџи на оно џџо ђревазилази џудске могуџносџи, ђадобранци уживају у леџоџи слободног ђа-да. Сџрах, међуџим, заувек осџаје њихов исџински ђријаџељ, јер их сџречава да забораве соџсџвене мођи – границе!

Прича о ђадобрансџву јесџе, у суџџини, ђрича о границама...

џџа, заџраво, значи ишчишћавање граница, када је жеља за ле-џом јача од сваког сџраха?

Песник ђе одговориџи: „Поклонио ми се вешџар. Поклонила се џиџина. И сумрак се ђоклонио. Ово су њихове речи: Како да на-ђеџе границе и ђрочиџаџе крајеве, ако их уџорно џражиџе на месџу где их нема? Свако је дно – свемир нечему исџод њега. Сва-ко је небо – ђлићак нечему изнад њега...”

За сџорџског ђадобранца, сџога, ђосџоје само леџ, скок, уживање... Адреналин и слобода. Необична вешџина лебдења. Вој-ном ђадобранцу, међуџим, ниџџа није онако како на ђрви ђоглед изгледа, како се (у)чини. Његове границе су даље, шире, несагле-диве... А, иџак, их мора ђреџознаџи и не сме ђрекораџиџи.

Биџи на граници – јесџе војничка мисија и задаџак. То је ме-ра и довољан разлог ђосџојања сваке ђадобранске јединице. Би-џи на граници је смисао ђадобранског ђозива коју се џек на гра-ници оџкрива.

Нека и седми скок Падобранца буде јоџ једно заједничко иш-чишћавање граница. Ново ђадобранско искусџиво. Преџознаџљива разлика. Јер „џреба ђресаџиџи ум. Можда ви и знаџе да леџиџе, али јоџ нисџе ђробали на све могуђе начине”...

Владимир ПОЧУЧ

ПАДОБРАНСКИ ДЕСАНТ ПТЈ

Противтерористичка јединица МУП-а Србије извела је 30. септембра на војном полигону „Пасуљанске ливаде“, недалеко од Ћуприје, вежбу – „Одговор на тероризам“. Увежбавање је почело падобранским десантом из хеликоптера Bell, с висине од 1.200 метара. Падобранци ПТЈ су користили седмокоморне куполе, које се употребљавају за прецизно слетање на циљ.

Учествовала су четири тима која су водила борбу с групом од четрдесет терориста. Осим падобранског десанта вежба је садржала и упад у објекат, решавање кризне ситуације на отвореном, симулацију минобацачке ватре, гађање из аутоматских пушака, митраљеза, снајпера, гађање из ручних и аутоматских бацача, и употребу службених паса. Коришћена је бојева муниција. ■

Б.Н



ВETERАНИ 63. ПАДОБРАНСКЕ ПОСЕТИЛИ САЈ

Ветерани 63. падобранске бригаде посетили су 25. октобра базу Специјалне антитерористичке јединице МУП-а Србије у Батајници. Посета је уследила после позива команданта јединице пуковника Спасоја Вулевића.

Пуковник Миличко Јанковић информисао је ветеране о бази, њеним капацитетима и програмом обуке. Упознали су и команданта пуковника Вулевића, који им је, такође, говорио о јединици којом командује.

Гости су обишли део полигона за вежбу. Видели су вештачку стену где се увежбава летња алпинистика и зграду у којој се вежбају упади и ослобађање талаца. Пратили су обученост паса који су у саставу САЈ-а.

Такође, обишли су стрелишта и оружарнице. Приказано им је наоружање које јединица користи. Ветеранима је понуђено да испале и који метак, што, наравно, нико није одбио. Петнаестак ветерана испробало је модификовану аутоматску пушку М92, америчку М4, потом „хеклер и кох“ МР5 SD6 и пиштољ „глок 17“.

Представници удружења из Ниша позвали су команданта да идуће године буде гост на њиховом Видовданском скупу и за Дан падобранаца, 14. октобра, који је уједно и дан 63. падобранске бригаде, односно падобранског батаљона. ■

Б. П.



ПОРОДИЦЕ ПОГИНУЛИХ СПЕЦИЈАЛАЦА У 63. ПАДОБРАНСКОМ БАТАЉОНУ

На нишком војном аеродрому недавно су боравиле породице погинулих припадника 63. падобранског батаљона Специјалне бригаде Војске Србије. Присутствовали су командант Специјалне бригаде бригадни генерал Илија Тодоров, командант 63. падобранског батаљона потпуковник Ненад Зонић и остале старешине и војници тог састава. Чланови породица погинулих падобранаца положили су венце и цвеће на спомен-плочу страдалих сродника. ■

З. М



Ознаке југословенских и српских падобранаца (2)

Боје заборављених з

Падобранци су се први пут на нашим просторима појавили пре седамдесет година у Војсци Краљевине Југославије. Припадници данашњег 63. падобранског батаљона не разликују се од колега, првих полазника Падобранске школе у Панчеву 1939. године. Њихова самоиницијативност, самосталност и самосвест долазе до изражаја и у потреби за посебним означавањем и сопственим симболима. Ти симболи јесу значајан аспект уобличавања и преношења духа јединице – оног што се назива *esprit de corps* – и духа заједнице без којег је постојање и деловање специјалних и елитних јединица немогуће.

Почетак распада СФРЈ довео је до тога да је 63. падобранска бригада добила наређење да интервенише на аеродрому „Церкле об Крки“ у Словенији. Када су падобранци стигли на аеродром, јединица која се тамо налазила била је пред расулом због све већег броја дезертера. Задатак падобранаца био је да обезбеде аеродром као стратешки објекат и сачувају војну имовину.

Падобранску борбену групу чиниле су углавном старешине и војници на одслужењу војног рока. Врло



Падобранске ознаке припадника резервног састава из 1991. године

брзо су успоставили контролу. С обзиром на то да су у Церкљу пале прве жртве и да није могао да се предвиди развој ситуације и колика би била потреба за падобранцима, Команда 63. бригаде мобилисала је резервни састав како би допунила бројно стање и омогућила функционисање јединице.

На иницијативу резервних официра 63. падобранске бригаде урађена су два амблема, један за рукав и један за груди која су носили припадници резервног састава. Амблем за груди израђен је од платна техником машинског веза на црној подлози, димензија 105x35 милиметара. Био је у облику полукружног латиничног натписа „Падобранска бригада 63“. Носио се на грудима изнад левог цепа.

Амблем за рукав направљен је од платна техником машинског веза на СМБ подлози димензије 80x105 милиметара. Елипсастог је облика, са ћириличним натписом „63. част и отаџбина“. Предвиђено је да се носи испод званичног амблема 63. падобранске бригаде, на десном рукаву, али то није заживело.

Небеске видре

После распада СФРЈ, које је пратило скидање петокраке са ознаке падобранаца, настала је нова ознака на којој је петокрака замењена округлим знаком са два укрштена мача у позadini, а у унутрашњости круга представљена је југословенска тробојка без петокраке. У центру је скраћеница „ЈА“ – Југословенска армија.

Променом формације од 1990. године, 63. падобранска бригада постаје специјална падобранска јединица намењена за извршавање извиђачких и диверзантских борбених задатака у позадини непријатеља.

Током 1990. године у Новом Саду одржано је државно првенство у падобранству где је први пут наступила Такмичарско-демонстративна



Амблем „Небеских вибри“

начења

екипа (ТДЕ) тадашњег РВиПВО – „Небеске видре“, која је по формирана на основу наређењу команданта Драге Новаковића од припадника 63. падобранске бригаде.

Екипа је имала амблем који се носио на мајицама, а касније се израђивао посебно и нашивао на униформу. Симбол „Небеских видри“ био је округлог облика, пречника 100 милиметара, на коме је у средишњем делу представљена видра с падобраном на леђима. Унутрашњи круг представљен је плавом бојом и симболизује небо, па је одатле и дошао назив екипе „Небеске видре“. У спољном жутом кругу на врху била је скраћеница „ТДЕ РВиПВО“, а у доњем делу спољног круга назив екипе.

Касније, изласком 63. падобранске бригаде из састава РВиПВО и припајањем Корпусу специјалних јединица, амблем „Небеских видри“ задржава исти облик и изглед, с тим што се уклања из спољног круга скраћеница „ТДЕ РВиПВО“.

Црвене беретке

Једно од места на којима су падобранци били премештени 1991. године био је и мостарски аеродром. Десило се спонтано да су падобранци, после првих жртава, изразили жељу да носе беретке боје крви, као што их има већина специјалних и падобранских јединица широм света. Један од припадника резервног састава из Вршца упућен је у фабрику „Уча“ одакле је донео тамноцрвене беретке, које су падобранци почели да носе уместо дотадашњих сивомаслинастих.

У први мах одговорне старешине из претпостављене команде сматрале су тај гест недисциплином и наређено је да се црвене беретке одузму, а припадници те падобранске борбене групе униформишу пре-



Падобранска ознака после распада СФРЈ

ма тада важећим прописима. Отпор новини трајао је неко време, али су професионални и резервни припадници јединице остали упорни. Црвена боја представљала је својеврстан симбол проливане крви за слободу отаџбине. Тадашњи командант пуковник Саша Ђорђевић стао је у одбрану падобранаца и они су са црвеним береткама дочекали 20. мај 1992. када је ЈНА званично преименована у Војску Југославије.

Нова формацијска структура Војске Југославије предвидела је и формирање Корпуса специјалних је-

диница 7. августа 1992, у чији је састав ушла и 63. падобранска бригада. Црвена беретка је озваничена као посебно обележје војничке чисти припадника 63. падобранске бригаде, али је њу преузео и Корпус. С обзиром на то да су нова обележја припадника Корпуса специјалних јединица стигла после формирања, падобранци 63. падобранске бригаде задржали су своју ознаку, али су уклонили скраћеницу „ЈА“ из централног дела круга.

Према војним прописима из 1993. године, падобранци 63. падобранске бригаде добили су нова обележја која су претрпела неколико измена да би на Дан бригаде 14. октобра 1994. сви падобранци имали нове падобранске ознаке на береткама и амблеме на рукавима.

Војницима и ратницима Корпуса специјалних јединица припао је један од најстаријих и најлепших орлова – славних Немањића. Враћен је на капе ратника, као традиционална света птица, првенствено Словена. Симбол је сунца и богова, и у већини традиција широм света представља духовни принцип, надахнуће, победу. У немањићкој традицији он персонификује снагу и висину и као својеврстан духовни принцип – помаже човеку да се вине у небеса.

Остали симболи

Током 1994. године појављују се незванични и неусвојени амблеми јединица које су биле у саставу 63. падобранске бригаде – трећа диверзантско-извиђачка чета, падобрански вод подршке, падобранска чета везе, које су сачинили појединци техником сито-штампе.

Амблем припадника 63. падобранске бригаде Војске Југославије јесте четвртастог облика и састоји се од белог двоглавог орла у полету, уздигнутих крила, златних кљунова, језика, ногу и канџи и два укрштена мача. Испод белог двоглавог орла је венац чија је лева страна од ловоровог а десна од храстовог лишћа златне боје, те заставе Савезне Републике Југославије и заставе Републике Србије и Републике Црне Горе, на штиту пурпурне боје. Изнад глава белог двоглавог орла је купола падобрана са бројем 63. Димензије амблема су 85x75 милиметара и израђен је техником машинског ткања на бордо подлози.

Значка припадника 63. падобранске бригаде Војске Југославије истоветна је амблему и има исту улогу. Димензије значке су 50x41 милиметара и израђена је техником ливења. Ознака службе на реверима остала је иста као што је била у ЈНА.



Незванични падобрански амблеми из деведесетих

ПАД БРАНАЦ

За разлику од општег знака Војске Југославије, на знаку Корпуса специјалних јединица орао је борбено подигао крила и у свом карактеру већ поседује акцију, а на посебном знаку 63. падобранске бригаде купола и број 63 изнад главе симболизују припадност јединици. Знакове је обликовао вајар Владимир Лабат.

Звања и значке

Према правилнику о војним падобранцима и падобранској служби у Војсци Србије и Црне Горе од 14. фебруара 2005, падобранци добијају нова падобранска звања. Падобранско звање означава врсту стручне оспособљености за извођење падобранских скокова, обављање дужности у организацији скакања, обучавању падобранаца и испитивању падобрана и падобранске опреме на земљи и у ваздуху. Према врсти стручне оспособљености, установљена су падобранска звања – ученик падобранац, падобранац, млађи инструктор падобранства, инструктор падобранства, опитни падобра-



Ознака 63. падобранске бригаде из времена формирања

нац и инструктор падобранства прве класе.

Падобранска значка додељује се полазнику падобранске обуке после изведеног првог падобранског скока. Падобрански знак додељује се падобранцу по добијању звања „војни падобранац“. Мали инструкторски знак с евидентираним серијским бројем додељује се професионалном војном падобранцу по доби-

Статуа падобранца

Статуа падобранца представља падобранца опремљеног десантним падобраном, који стоји на цилиндричном постолу, из чијег подножја извире венац од лаворовог лишћа, а цела фигура с цилиндричним постолем и конусном стопом постављена је на правоугаони постамент. Фигура, венац и конусна стопа су направљени од галванизованих синтетичких материјала, док је цилиндрично постолје од легуре алуминијума. Правоугаони постамент је од пластичне масе која је имитација белог мермера.

Војном падобранцу додељује се статуа падобранца за петнаест година падобранске службе. Статуу падобранца додељује претпостављени старешина у чијој јединици се налази професионални војни падобранац.

Статуа падобранца из 2005. године



јању звања „млађи инструктор падобранства“. Инструкторски знак с евидентираним серијским бројем додељује се професионалном војном падобранцу после добијања звања „инструктор падобранства“. Мали златни знак падобранског инструктора са евидентираним серијским бројем додељује се професионалном војном падобранцу за звање „инструктор падобранства прве класе“.

Падобранска значка и знак, те инструкторски знак носе се на средини левог горњег џепа блузе, односно кошуље. Војни падобранци на цивилном оделу могу да носе падобранску значку, мали падобрански знак инструктора и мали златни знак падобранског инструктора. Падобранска значка је по облику и начину израде идентична падобранском знаку али је мањих димензија. На полећини значке налази се иглица за качење.

Знак професионалног војног падобранца представљају стилизована размахнута крила орла с отвореним падобраном у средини. Израђен је од пресованог лима који је релефан, бронзане боје, с благо повијеном полећином по уздужној оси, полиране горње ивице и има утиснут серијски број и две копче на средини крила.

Падобрански знак се носи на службеној и свечаној униформи изнад левог џепа блузе, кошуље, а у везеној варијанти, беле боје – само на службеној униформи на надлактици десног рукава.

Падобрански знаци

Падобрански знак инструктора има венац од храстовог и лаворовог лишћа. На средини венца су размах-



Падобранска ознака из 1994. године



Амблем 63. падобранског батаљона у саставу Специјалне бригаде Војске Србије

нута крила орла са отвореним падобраном, а у доњем делу венца налазе се два укрштена мача увезана тракама које симболизују државну заставу. Знак је рељефан и израђен од сребра финоће 900/1000. Венац је патиниран, а падобран, крила орла и мачеви су мат позлаћени и полирани на горњим ивицама. Позлаћени делови су од злата финоће 999,9/1000, дебљине један микрон. Полеђина знака је глатка и благо повијена дуж уздужне осе, с утиснутим серијским бројем и две копче. Мали падобрански знак инструктора је исти али два пута мањих димензија.

Златни знак падобранског инструктора додељује се војном падобранцу – инструктору падобранства прве класе за петнаест година падобранске службе. Додељује га начелник Генералштаба Војске или лице које он овласти, на предлог претпостављеног старешине у чијој јединици се налази војни падобранац. Златни падобрански знак инструктора је по облику исти као падобрански знак инструктора, али је цео израђен од осамнаестокаратног злата, тежине 22 грама (+/- 2 грама). Мали златни падобрански знак инструктора исти је као мали падобрански знак инструктора, али је израђен од четрнаестокаратног злата.

Специјална бригада

Наредбом министра одбране Републике Србије 29. септембра 2006. формирана је Специјална бригада. Настала је преформирањем и обједињавањем 63. падобранске

бригаде, 72. специјалне бригаде, делова 82. поморског центра и Противтерористичког одреда „Кобре“. Уласком у састав специјалне бригаде 63. падобранска бригада мења организацијско-формацијску структуру и наставља да функционише као падобрански батаљон, не мењајући локацију у Нишу.

Према војним прописима од 4. новембра 2009, припадници 63. падобранског батаљона добијају нови амблем за рукав. Амблем 63. падобранског батаљона чини светлоплави штит на којем се налази бела падобранска купола с девет конопаца. На куполи је црвеним бројем исписана арапска бројка 63, изнад штита налази се светлоплава полукружно постављена лента с натписом белим ћиричним словима „Специјална бригада“.

Падобранци су се први пут на нашим просторима појавили пре седамдесет година у Војсци Краљевине Југославије. Припадници данашњег 63. падобранског батаљона не разликују се од колега, првих полазника Падобранске школе у Панчеву 1939. године. Њихова самоиницијативност, самосталност и самосвест долазе до изражаја и у потреби за посебним означавањем и сопственим симболима. Ти симболи јесу значајан аспект уобличавања и преношења духа јединице – оног што се назива *esprit de corps* – и духа заједнице без којег је постојање и деловање специјалних и елитних јединица немогуће. ■

Срђан ДИМИТРИЈЕВИЋ

Видовданско окупљање ветерана

Од 1. до 3. јула, на „Плочама“ надомак Ниша, одржано је традиционално, 11. видовданско окупљање ветерана 63. падобранске бригаде. Уз 200 некадашњих и садашњих припадника наше најelitније специјалне јединице из Вршца, Чачка, Београда, Крушевца, Новог Сада, Суботице, Ниша, Лесковца, дружењу су присуствовали многобројни гости, симпатизери Удружења ветерана 63. падобранске.

Поред најстаријих ветерана и бивших команданата 63. падобранске бригаде Радомира Мрдаковића и Митка Богоева, гости манифестације били су и командант Специјалне бригаде бригадни генерал Илија Тодоров, командант 63. падобранског батаљона пуковник Ненад Булатовић, командант нишког одреда жандармерије Сенад Коштић, владика липљански Јован, председник нишке општине Пантелеј Славиша Динић, те директор Крав мага Глобал за Србију Јован Манојловић.

Том приликом, председник Удружења ветерана Саша Гацик доделио је плакете и захвалнице појединцима, фирмама и организацијама које су у 2011. години помогле рад Удружења. Током манифестације одржан је и традиционални ветерански вишебој на коме је учествовало 13 екипа. Такмичење се одвијало у дисциплинама – гађање из ваздушне пушке, бацање бомбе у мету, прелажење одређене руте у што краћем времену, извлачење неисправног возила с неприступачног терена, спасавање рањеника и гађање ножем и секиром у мету. Прво место освојила је екипа Крав мага из Београда.

После литургије у Цркви Светог Илије у Нишкој Бањи, одржан је и помен свим погинулим и умрлим припадницима 63. падобранске бригаде, а ветерани су обишли падобранску спомен-собу на нишком аеродрому положили венац на споменик палим друговима. У оквиру манифестације организован је и четвородневни камп за педесет чланова Асоцијације крав мага из Београда – „Камп са ветеранима 63. падобранске бригаде“, на коме су гости имали обуку у оријентирингу, исхрану у природи и летњем алпинизму. ■

Ј. Ћ.

Падобранска чета службе трагања и спасавања

Ко сме – тај може

Старешине нишке падобранске чете, одличним резултатима током обуке, спортским успесима и квалитетном сарадњом са припадницима осталих армија, успевају да из дана у дан подижу оперативне способности и укупну борбену вредност јединице. На тај начин верно следе девизу Специјалне бригаде и 63. падобранског батаљона – „Ко сме тај може, ко не зна за страх, тај иде напред“.



ски састав редовно постиже одличне резултате и у обуци и на спортским надметањима. Прошле године падобранска чета службе трагања и спасавања, којом командује мајор Горан Стојановић, проглашена је за најбољу у Специјалној бригади Војске Србије, док је њен припадник старији водник Иван Митић изабран за најбољег подофицира у Бригади.

Две хиљаде скокова

Чињеница да се задаци трагања и спасавања изводе у дубини територије противника одређује и начин на који ће се обучавати припадници јединице, као и неопходне вештине и способности којима морају овладати како би преживели и извршили задатак и у најтежим и екстремно лошим временским и просторним условима.

„Обука у чети слична је обуци свих специјалних јединица, али због специфичности задатака посебну пажњу придајемо садржајима потребним за успешно трагање и спасавање, попут спасавања повређених у планини лети и зими, затим упада у запоседнути објект и евакуације,

Једина чета у Војсци Србије намењена за трагање и спасавање пилота и припадника Војске у различити ситуацијама и на неприступачним теренима налази се у саставу 63. падобранског батаљона Специјалне бригаде, на нишком војном аеродрому.

Задаци трагања и спасавања изводе се, понекад, у мирнодопским условима и приликом пружања помоћи цивилним властима у случају елементарних непогода. Али, припадници чете превасходно извршавају задатке борбеног трагања и спасавања, што подразумева, на пример, спасавање обореног пилота на не-

пријатељској територији или повређеног припадника војске у противничком окружењу.

Јединица у Нишу потпуно је професионализована, а њен старешин-

Међу најбољима

Командир тима у падобранској чети службе трагања и спасавања потпоручник Данило Нушић школовао се пет година на Академији Копнене војске оружаних снага Италије у Модени и Торину. Међу страним студентима био је први у рангу, а у конкуренцији свих кадета нашао се међу десет најбољих. На Академији је добровољно завршио падобранску обуку, тако да му је по доласку у земљу прва жеља била да ради у падобранској јединици, што се и догодило. Однедавно је припадник падобранске чете трагања и спасавања. Млади потпоручник, иначе, одлично говори италијански, енглески и француски језик.

борбе у урбаним условима, извлачења тимова из окружења или спасавања на води. У чети имамо лекара и медицинске техничаре и водимо рачуна да сваки припадник заврши и санитетски курс", наглашава командир чете мајор Горан Стојановић.

Ради извршавања сложених и тешких задатака, нишки падобранци морају да овладају бројним знањима, способностима и вештинама како би били у стању да дођу до повређених људи применом вертикалног падобранског маневра, верањем, роњењем или претрагом терена. Зато су сви припадници чете падобранци и имају завршену основну и вишу падобранску обуку. Они годишње изведу више од две хиљаде падобранских скокова, десетине тактичких вежби и стотине тактичких увежбавања. Њихово оспособљавање обухвата верачку обуку, преживљавање лети и зими, обуку у скијању и савладавању водених препрека. Део припадника јединице завршио је и курс за лаке бродске рониоце у Кумбору.

Чланови тимова службе за трагање и спасавање транспортују се хеликоптерима, опремљени су најсавременијим наоружањем, које постоји у Војсци Србије, модерним комуникацијским уређајима и средствима за дневно и ноћно осматрање. Током извршавања задатака користе и специјално обучене псе – трагаче, пошто у свом саставу имају тим водича службених паса са псима трагачима. Немачки овчари су незаменљиви за трагање по мирису, бел-

гијски овчари за проналажење и спасавање људи у лавинама и рушевинама, док су пси лабрадори драгоцене приликом проналажења минско-експлозивних средстава.

Ваздушни тунел

Јединица интензивно сарађује са тимовима Националне гарде Охајо, специјалном јединицом оружаних снага Грчке „Ета“ и са 9. региментом бригаде „Фолгоре“ из Италије. Једном годишње тим падобранске чете изводи обуку у Италији, а њихови специјалци у Србији реализују обуку са нишким падобранцима.

Тим падобранске чете службе трагања и спасавања, предвођен поручником Младеном Стаменковићем, изводио је на Сардинији, од 21. до 29. септембра, обуку – „Ратовање у теренским условима“. Најзаступљенији сегмент обуке у месту Калагононе био је верање, пошто су терени на



Сардинији изузетно погодни за рад верачких група. Заправо, војни и цивилни верачи из целе Европе долазе на Сардинију управо због тога.

Падобрански тим чете, којом командује мајор Горан Стојановић, боравио је ове године у Центру за обуку падобранаца у Алкантарији, код Мурсије. Са припадницима оружаних снага Шпаније реализовали су заједничке падобранске скокове у дневним и ноћним условима. Том приликом, српски падобранци обучавали су се и у ваздушном тунелу, у коме се симулирају услови падобранског скока на слободно дејство и слободан пад.

ПАД БРАНАЦ



Више припадника падобранске чете завршило је различита стручна усавршавања у иностранству. Тренутно се на обуци у САД, већ осам месеци, налази поручник Иван Јанковић, који похађа курс за специјалне и ваздушно-десантне јединице. Први подофицир у чети старији водник прве класе Обрад Бакрачић био је у бази Графенвер, у Немачкој, и завршио курс за обуку, евалуацију и сертификацију за звање специјалисте пешадије у падобранским и пешадијским јединицама.

Старији водник Владимир Ђукић провео је деветнаест дана у Македонији, где је у Скопљу и Демир Капији похађао изузетно занимљив курс трагања и спасавања у планинским пределима. Курс су извели швајцарски инструктори.

„Стекао сам нова знања и имао прилику да видим најсавременију опрему и сагледам процедуре приликом спасавања повређених у најнеприступачнијим планинским пределима“, каже старији водник Ђукић, који је био и члан четворочланог тима 63. падобранског батаљона на

Служба ваздухопловаца

Падобранска чета службе трагања и спасавања за задатке користи хеликоптере Ми-8 и Ми-17 из састава 98. ваздухопловне бригаде, којом командује пуковник Дејан Јоксимовић. На нишком војном аеродрому је и 119. мешовита хеликоптерска ескадрила која већ годинама успешно обавља послове трагања и спасавања, гашења пожара и других реакција на ванредне ситуације, акциденте и елементарне непогоде.

Према речима команданта 119. ескадриле потпуковника Синише Стаменова, донацијом Данске опремљене су просторије службе трагања и спасавања на нишком аеродрому, у вредности од 65.000 евра.

„Посаде су обучене и оспособљене за трагање и спасавање, спремне да пруже помоћ било ком угроженом у најкраћем року. Планирано је да се на нишком аеродрому оснује Центар за обуку кадрова за потребе службе трагања и спасавања, који би у будућности прерастао у регионални центар.“

Моторне санке

У саставу падобранске чета службе трагања и спасавања су и моторне санке, тако да припадници јединице обезбеђују обуку у скијању свих састава Министарства одбране и Војске Србије. Руковаоци моторних санки оспособљени су за пружање прве помоћи повређенима и за транспорт до најближе медицинске установе.



такмичењу у војничком вишебоју „Небески војник“ у Бамбергу, у Немачкој. У конкуренцији 32 екипе, тим 63. батаљона изборио се за девету позицију.

Многи припадници падобранске чете службе трагања и спасавања су активни спортисти и остварују запажене резултате у спортском падобранству, падобранском вишебоју, војничком вишебоју, атлетици, пентатлону, џудоу и шутинг-релију. Готово да нема припадника јединице који није активан у неком спорту.

Поручник Младен Стаменковић је, на пример, двоструки првак Војске Србије у војничком вишебоју, члан победничке екипе на падобранском вишебоју, а ове године и најбољи стрелац на падобранском вишебоју. Један од најбољих спортиста у чети тврди да је спорт за њега значајан ради унапређења физичке кондиције и што бољег извршавања задатака.

Командир чете мајор Стојановић је од 2002. године члан падобранске екипе Војске Србије „Небеске видре“, с којом је освојио велики број медаља и признања. Екипа је члан CISM-е, а учествовала је на так-



мичењима, првенствима и војним олимпијадама у Индији, Пољској, Словачкој, Швајцарској и Бразилу. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Првенство јединица специјалне намене

Вишебој воље



Два дана с најбољим спортистима специјалних снага Србије, Бугарске, Грчке, Кипра и Русије на свакој тачки, на сваком километру, кроз врелину војвођанске „степе“ и богазе фрушкогорске „прашуме“, више су од изазова и свакидашњег војничког искуства. На том најнапорнијем такмичењу Војске Србије и униформе и беретке од зноја постану тешке...

Док обасјани зрацима јутарњег сунца, у колони „дефендера“, „пухова“ и „пинцгауера“ Специјалне бригаде путујемо кроз Бачку, на место одржавања прве дисциплине 14. отвореног међународног вишебоја јединица специјалне намене, домаћини из Панчева, традиционални организатори ове престижне трке издржљивости, својеврсног падобранског вишебоја, саопштавају да је до сада на такмичење највећи број учесника дошао из иностранства – 11 петочланих екипа најспремнијих специјалаца.

Иза 12 назива различитих дисциплина крију се, заправо, километри које треба савладати земљаним путевима, њивама, брдским стазама, уз помоћ бусоле и топографске карте. Посве је јасно да није реч само о спортском догађају. Уз специјалце, и ми новинари и фоторепортери, започињемо авантуру која се „бодује“.

Десант

Атар села Шатрињци. Два сата пре него што ће сунце достићи зенит и најавити неуобичајено врео дан за ово доба године. Док се у хладу војног шатора склањамо од сунца, такмичари су на аеродрому у Батајници и, вероватно, један другом већ проверавају затегнутост веза на десантним падобранима. Када убрзо искоче из транспортног авиона Ан-26, с 800 метара – надметање почиње.

Једна за другом, екипе специјалаца управљају падобранима, пажљиво посматрајући правац ветра на индикатору. После успешног доскока пакују падобране и трче до шатора с натписом „циљ“ који је на другом крају простора за десант.

Војници се одмах пресвлаче у одевну комбинацију по жељи која обухвата само једно – формацијску униформу. Она ће за мање од три минута бити натопљена знојем, јединим теретом који је дозвољен сем ранца. А у ранцу су чутурица с во-

дом, „калашњиков“ и заштитна маска – алати које ће употребљавати на некој од дванаест тачака које формирају руту у дужини од 50 километара.

Тачке ће проналазити уз помоћ Глобалног позиционог система, који овај пут не ради на батерије већ помоћу бусоле и топографске карте. Задату руту марша такмичари сазнају тек када преузму мапе. Хронограф тада и почиње да мери време за сваку екипу независно.

Пропозиције су, наизглед, једноставне – трка се мора завршити у што краћем времену. Етапе су повезане локацијама на којима их чека по једна од војничких дисциплина – савладавање водене препреке, гађање ножем, бомбом, из пиштоља и аутомата, затим, пренос рањеника, прелазак контаминираног земљишта, претрес терена, пузање низ и верање уз ужу...

Први дан

Прва тачка – савладавање водене препреке. Ми смо већ на оближњем вештачком језеру, пре свих екипа. Такмичаре чекају гумени чамци и веслање у дужини од 800 метара. Из даљине се још јасно не разазнају гласови... Изгледа да Руси долазе. Вођа им је нервозан јер није било предвиђено да се такмичи – један од чланова њихове прве поставе сломио је ногу на јучерашњем вежбеном скоку. Неколико тренутака касније од буке „газела“ ништа се не чује, па не знамо колико су мотивисани или већ уморни такмичари. Пристижу и остале екипе... Судије

Опрема

Основно транспортно средство падобранаца током различитих операција био је хеликоптер „пума“. Падобрански скокови изводили су се из авиона „дакота“ Д3, С130 или С160. За скокове на слободно ангажује се Aermacchi AM-3 Bosbok лаки авион, „пума“ и „суперфрелон“ хеликоптер. Коришћени су падобрани Saviac MK1. Основна обука у слободном паду реализована је падобраном Saviac MK2 – управљива верзија MK1, који може бити спакован тако да се отвара на гуртну или са пилот-падобранчетом за скокове на слободно. Једини напреднији падобран који се током обуке користио јесте Para Commander, с округлом куполом високих перформанси. После обуке за слободни пад, војници употребљавају падобран „крило“ – XL Clouds.



помно прате поштовање правила надметања.

Руси су већ у чамцу, навлаче појасеве за спасавање и веслају низ језеро. Један од њих преузима улогу скипера и веслачима баца воду у лице после сваког завеслаја.

И једна од екипа 63. падобранског батаљона Војске Србије избија из кривине. Нашу специјалну бригаду представљају још четири екипе – друга и трећа из „шездесет и трећег“, браниоци прошлогodiшње титуле победника, екипа батаљона за противтерористичка дејства и екипа извиђачко-диверзантског батаљона. Такмиче се и ветерани некадашње 63. падобранске бригаде као и екипа командног батаљона Специјалне бригаде. У конкуренцији странаца,

ПАД БРАНАЦ



пored Руса, и Бугари слове за фаворите. Док посматрамо изразе лица такмичара који пристижу схватамо да су овде, заиста, сви победници.

Специјалци као да су „заузели“ чесму крај пута, која је надомак импровизованог полигона за другу дисциплину – бацање бомбе. Пролазници који су дошли да се освеже

пуштају их преко реда. Можда због пушака које вире из борбених ранчева или зато што ишчитавају потребе с њихових лица. Нуде им празне пластичне флаше да понесу воду. Пропозиције дозвољавају да пију, али ништа више од тога.

Успон

Терен је све брдовитији. На првом смо узвишењу, на обронцима Фрушке горе. У долини се назире језеро на коме смо били пре сат времена. И ми одмеравамо раздаљину... и посматрамо такмичаре који пристижу. Осећамо њихов зној, покушавамо да протумачимо различите гримасе на њиховим лицима... услед напора...

Следи „конз“ – савладавање контаминираног земљишта. Потребно је што пре ставити заштитну маску, а онда, уз контролу судије, истрчати одређену деоницу. Маска скоро вакуумски дишће на знојем орошеном лицу. То судије проверавају грубим покретањем цилиндра лево-десно.

Вође тимова после гледања у карту руком показују правце у који-





ма ће се надаље кретати специјалци. Они су задужени за навигацију и у зависности од терена одлучују како ће се и где кретати чланови њихових екипа како би спречили непотребан губитак енергије. Док скидају заштитне маске и једни другима пакују у ранчеве, сви ходају напред...

У неком од плодних фрушкогорских винограда на реду је ношење рањеника. Потребно је подићи носила изнад рамена или пренети члана екипе рукама у спуштеном положају. Кипрани необично подижу рањенике... другачије од осталих такмичара.

Још савладавање препрека конопцем, гађање, и први дан биће за нама. Док је сунце над равницом у заласку, у шуми је већ мрак. Само је једна екипа успела да из пиштоља гађа по дневном светлу. Осталима мете осветљавају фарови „дефендера“. Војници су на ватреној линији. После неколико секунди тишине, пучњеви одјекнуше шумом. Прецизност се бодује додавањем или одузимањем минута на укупно завршно време стазе. Резултат неће одмах сазнати.

Специјалци су добро навикнути да се крећу по мраку. После гађања пешаче до узвишења где су подигли шаторе за спавање. Последњи изазов првог дана – навигација шумом, ноћу. Назиру се само светла Новог Сада у коме започиње ноћни живот. Живо је и у шаторима. Сабирају се утисци, напамет се рачуна успешност у дисциплинама које се боду-

ју, пресвлаче се чарапе и превијају жуљеви...

Дан други

С првим зрацима сунца, штоперица одбројава време за све екипе. Изгубљено треба што пре надокнадити. Поново смо у шуми. Бацање ножева. Простором одјекују ударици несавитливог метала о дрвене мете у облику човека. Употпуњују их усклици и повици или псовке, у зависности од резултата.

После верања уз конопца, стрелиште за аутоматску пушку 7,62 милиметра последње је место такмичења. Пристижу екипе... Специјалци брзо скидају борбене ранчеве и залежу на замишљену ватрену линију. Јединачном паљбом, с пет метака, настоје да погоде центар мете која је удаљена 100 метара. Довољно озбиљан изазов и за одморне....

Руси су поново стигли пре осталих. Вођа је насмејан и гласно бодри саборце. Репетирају „калашњикове“ и нишане. Свесни су да сваки лош хитац доноси екипи казнене бодове. Након дуже паузе, један за другим, лагано повлаче орозе.

На циљу смо скоро већ сат. Долазе такмичари. Прате их аплаузи колега који су само пратили надметање. Испијајући воду која им је преостала, разговарају о сваком километру који су превалили, грешкама у навигацији и, наравно, калкулишу шта су урадили други. Питају се колико је која екипа освојила бодова...

Пехар, на срећу, остаје у Нишу. Кући га враћа прва екипа 63. падобранског батаљона. Панчевци су задовољни другим местом за које су се изборили припадници батаљона за противтерористичка дејства. Друга екипа „шездесет и трећег“ је трећепласирана. За најбољу инострану екипу проглашена је Бугарска, а најбољи стрелци били су поручник Младен Стаменковић и водник Николај Манов. Титулу „фер плеја“ понела је екипа ветерана 63. падобранске.

Био је то још један вишебој снаге, воље и издржљивости. ■

Петар ВОЈНОВИЋ
Снимио Иван ИВАНОВ



Капетан Горан Стојков

Увек падобранац

Без обзира на пензионисање, остаће увек падобранац Војске Србије. Наставиће да скаче у спортским клубовима, а спреман је да, у случају потребе и по позиву, буде у служби падобранског батаљона.



Однедавно, капетан Горан Стојков је војни пензионер. Основну и средњу школу завршио је у Босилеграду, Школу резервних официра у Билећи, а Вишу војну школу у Сарајеву. Давне 1992. године командовао је механизованим водом у Бањалуци. У то време се и пријавио за селективну обуку у 63. падобранској бригади, после које је окончао основну и вишу падобранску обуку, те стекао звање – падобранац.

„Када се данас осврнем иза себе“, прича капетан Стојков, „чини ми се да се у професионалној војној каријери сећам само падобранске обуке и скокова.“

Већина падобранаца у шали каже да су им првих седам скокова „ноћни“, јер, скоро по правилу, с њих не памте детаље. Ипак, капетан Стојков присећа се првог падобранског скока. „У авиону је била бука... Одједном сам зачуо команду – закачи се. Колеге из моје колоне су поустајале. Настало је комешање. Сви смо скакали први пут... Врата од авиона су већ била отворена. Гледао сам у непознато плаветнило као у амбис. Страх је, на тренутак, обузео сваки делић мога тела. Неко је викнуо – идемо. Више ни о чему нисам размишљао... Повукао сам ручицу... Када сам дотакао тло био сам сигуран да сам савладао страх.“

Капетан Стојков је годинама професионално обављао задатке у падобранској бригади и падобранском батаљону на дужностима командира вода и чете, као и референта за падобранску обуку. Завршио је курсеве за инструктора падобранства, инструктора летњег и зимског



алпинизма на Жабљаку, затим за извођача обуке у скијању и горској служби спасавања, те курс самосталне исхране у природи. Овладао је свим вештинама специјалаца. Падобранска обука му је, међутим, увек била најважнија.

„Оспособио сам најмање стотинак падобранаца. Поносан сам када видим да они данас успешно скачу. Дobar падобранац мора да буде психофизички спреман, да тачно зна шта у ком тренутку треба да уради, од уласка у авион па до приземљења. Страх мора оставити по страни, а размишљати главом, не срцем. Свака команда инструктора је за падобранца светиња, јер се у падобранству грешке не праштају“, тврди капетан Стојков.

О позиву падобранца, како каже, не може ни сада када је пензионер да прича у прошлом времену. „Поред љубави за моју супругу Сању, ћерке Горану и Ивану, падобранство је било и остаће још једна велика љубав.“ ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ



ПАД БРАНАЦ

Оборен женски падобрански рекорд



У осмочланој формацији

Седам спортских падобранки, заједно са припадником 63. падобранског батаљона Специјалне бригаде Радмилом Ђурић, уписало се крајем августа у књигу рекорда домаћег ваздухопловства – оборило су државни падобрански рекорд у осмочланој формацији, скоком с 4.000 метара изнад аеродрома у Батајници

Поход на падобрански рекорд почео је месец дана раније на иницијативу младих падобранки из аеро-клубова широм Србије, окупљених под заставом Удружења жена летача Србије, уз организациону, техничку и логистичку помоћ Министарства одбране и Ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије.

Јелица Крајеческа, Јелена Михајловић, Тијана Радић, Ана Вучић, Маријана Момчиловић, Милена Мирковић, Светлана Симић и Радмила Ђурић поставиле су 27. августа нови државни рекорд, у другом покушају, скоком из најновије летелице нашег ваздухопловства – хеликоптера Ми-17, уз идеалне временске услове и подршку искусних инструктора и пријатеља.

Хеликоптер Војске Србије попео је падобранке на висину од 4.000 метара за рекордних седам минута, а оне су потом оствариле дуго планира-

ну намеру. После искакања, успеле су да се чврсто ухвате у лету и одрже формацију дуже од пет секунди, што је било довољно да судија на лицу места, прегледом снимка, и званично потврди нови државни рекорд.

Младе падобранке нису криле одушевљење и усклици радости могли су се чути одмах по отварању разнобојних купола њихових падобрана. Дуге припреме и дисциплина приликом испуњавања инструкција старијих колега и колегиница тога дана су се исплатили.

– Био је заиста феноменалан осећај, коначно смо оствариле оно што смо себи зацртале пре неколико месеци. Хеликоптер је за трен био горе, испоштовале смо процедуру које смо толико увежбавале, и успеле – каже најмлађа падобранка, двадесетогодишња Маја Момчиловић.

Најискусније падобранке Светлана Симић и Радмила Ђурић, такође, нису криле одушевљење.

– Временски услови су били идеални и моје колеге са аеродрома у Батајници били су више него добри домаћини – истиче Радмила Ђурић.

Да цео догађај буде добро организован, заслуге има 204. ваздухопловна бригада, којом командује пуковник Предраг Бандић.

– У име Војске Србије честитам девојкама које су успеле да помере још једну границу и да се, упркос сложенем изазову, безбедно и успешно упишу међу пионире домаћег ваздухопловства. Батајница је дом заљубљеника неба и девојке су овде биле међу пријатељима, летачким и техничким особљем које је имало додатну мотивацију да испуни овај задатак – рекао је пуковник Бандић.

Колегинице из цивилства бодриле су и потпорунице пилоткиње Ања Крнета, Сандра Радовановић и Ана Тадић, које су том приликом потписале приступнице Удружењу жена летача Србије. ■

П. ВОЈИНОВИЋ
Снимко И. САЛИНГЕР



Бригадни скок израелских падобранаца

Више од петнаест година израелске одбрамбене снаге нису извеле војну вежбу на којој је десантирана цела падобранска бригада. У светлу могућег конфликта с тренутно нестабилном Сиријом или Хезболахом у Либану, израелски Генералштаб планира да учини баш то. Сматра се да би масовни падобрански десант могао бити од велике важности у потенцијалном сукобу у коме би израелске одбрамбене снаге деловале далеко од своје територије.

Иако тако масовни десант већ дуго није изведен, војници и старешине падобранске бригаде и осталих јединица редовно завршавају уобичајену основну и вишу падобранску обуку и изводе падобранске скокове током године. За време другог либанског рата 2006. године разматрана је идеја да се поједини борбени састави убаце у дубину територије Либана падобранским десантом, али се од тога одустало и тада су десантирани хеликоптером.

На критике да је падобрански десант застарео и да га треба посматрати као део војне историје, израелски Генералштаб одговара да све велике армије света, као што су британска или америчка, такође изводе падобранске десанте, и масовне и оне мањег обима. У Генералштабу сматрају да је падобрански десант једна од могућности коју свака озбиљна војска треба да увежбава. ■



Нови светски wingsuit рекорд

На небу изнад Јоло Каунтија у Калифорнији, јапански падобранац Шинићи Ито поставио је 28. маја нови светски рекорд у летењу wingsuita, посебног падобранског комбинезона који мења аеродинамику тела падобранца и омогућава дуг хоризонтални лет у слободном паду који тада и временски дуже траје. Приликом таквог скока вертикална брзина падобранца се многоструко смањује, док му се због измењене аеродинамике хоризонтална драстично повећава.

Шин, како га падобранци зову, одвојио се од авиона PAC-750XL на висини од 9.754 метара. Остварио је прелет од 23,1 километара уз хоризонталну брзину од 363 километара на час. Од одвоја до отварања падобрана прошле су 322 секунде.

Због велике висине на којој је ваздух врло разређен, Ито је користио кисеоничку опрему. Због велике хладноће, за време летења потпуно је изгубио осећај у рукама, али је ипак успео да отвори падобран и безбедно се приземљи.

Рекорд у пређеној дистанци и постигнутој брзини званично је потврдила комисија Гинисове књиге рекорда. Иначе, Итоу није први пут да постиже рекорд – 2009. године био је члан шездесетосмочлане формације wingsuit пилота која је поставила национални рекорд САД у тој категорији. Има више од 1.500 скокова и користи комбинезон Blade 2 финског произвођача Birdman. Inc. Свој први скок те врсте извео је 2007. године. ■

Б. НАЂ

Јужноафрички падобранци

Елитни јуришници

Први падобрански батаљон једини је регуларни падобрански батаљон у Јужноафричким националним одбрамбеним снагама. Тренутно служи под 44. падобранским пуком, заједно с трећим резервним падобранским батаљоном. Представља део стратегијских резерви јужноафричких одбрамбених снага и у сваком тренутку спреман је да се распореди широм подсахарске Африке.



ла обуку, планирала да одради тренажни скок, група је расформирана.

Током 1960. године, тадашња Јужноафричка војска исказала је потребу за ваздушнодесантном пешадијском јединицом. Одабрано је 15 добровољаца из пешадије, који су послати на обуку за падобранце у енглеско ваздухопловство у базу у Абингдону, у Јужној Енглеској.

Завршили су падобранску обуку, већина као падобрански инструктори, неки су оспособљени и за пакере падобрана, а један као пилот за превоз падобранаца. Када су се вратили у Јужну Африку они су били језгро инструктора новоформираног првог Падобранског батаљона, који званично функционише од 1. априла 1961. године. Први командант јединице био је Виљем Лов. База јединице смештена је у Bloemfontein, Tempe, OFS Command Headquarters, односно седиште Команде оперативних снага.

Безбедносни задаци

Гранични рат у југозападној Африци, у то време, још није био у пуном јеку, тако да је јужноафричка полиција могла да реши све безбедносне задатке који су били постављени пред њу, односно да одбрани територију коју је обезбеђивала. С временом, рат се распламсао, и тада је Јужноафричка војска добила задатак да помогне полицији у решавању проблема. Први падобрански бата-

Историја јединице почиње још током Другог светског рата. После очигледних успеха британских падобранских група, надлежни су одлучивали да ли да форми-

рају падобрански вод. У августу 1943. године група добровољаца одабрана је за такав састав тадашњег јужноафричког ратног ваздухопловства. Пре него што је започе-

љон, једна од најбољих јединица тадашње војске, послат је у акцију.

Припадници јединице имали су 1966. године ватрено крштење – учествовали су у сукобу са припадницима SWAPO-а – Југозападна афричка народна организација. Све до 1989. године падобрански батаљон ангажован је у пограничном рату, а учествовао је у свим главним операцијама против непријатељских снага.

Убрзо је одлучено да се део батаљона размести на границу. Следеће 23 године јединица је имала стално место у Ондагава бази ратног ваздухопловства. Падобранци су учествовали у операцијама у Југозападној Африци (Намибија), Анголи, Замбији, Мозамбику и Родезији (Зимбабве). Припаднике састава који су имали звање падобранаца остале колеге Јужноафричке војске прозвали су „parabats“, тако да је свима који служе у падобранској пешадији у Јужноафричкој војсци остао и данас тај надимак.

Први падобрански батаљон имао је Команду, командне чете и осам падобранско-пешадијских чета. Од 1979. године формиран је и извиђачки вод. У батаљону су били само добровољци из редовне војске. Сви припадници јединице прошли су различите психофизичке тестове, односно селекцију пре почетка падобранске обуке.

Селекцију је, обично, завршавао око 40 одсто пријављених кандидата, који су, потом, упућивани на падобранску обуку. Надаље су имали специјалну пешадијску обуку, која се састојала од руковања свим оружјем које је поседовао вод и управљања различитим борбеним возилима. Такође, учили су о конвенционалном ратовању и противпобуњеничкој борби.

Батаљон је био елитна јуришна и мобилна јединица, посебно када је било неопходно дејствовати у што краћем року. Искуства су стицали од родезијске лаке пешадије, која су дорађивали и доводили до савршенства. Углавном су се убацивали хеликоптерима или падобранима и били врло ефективни.

Такође, изводили су противпобуњеничке операције, често су учествовали у операцијама заједно са 32. батаљоном – такозваним Бафало батаљоном, а понекад и као моторизоване трупе с јединицама као што су 101. батаљон и 61. механизована бригада. Употребљавани су и као ваздушнодесантне снаге које су биле



убациване падобранима дубоко иза непријатељских линија.

Нова улога батаљона

После 1989. године улога Батаљона је промењена – усмерени су на борбу у урбаним условима, као и мобилна пешадија, која се ангажује у унутрашњим операцијама. Међутим, припадници јединице су се и даље обучавали за противпобуњеничко деловање и класично ратовање.

Уз падобранце, јединица је тражила добровољце за извиђаче. И они су најпре завршавали падобранску обуку скакања на слободно, затим, спуштање низ конопца, обуку



ПАД БРАНАЦ



на мањим борбеним чамцима, преживљавање, праћење, као и тактику мањих група, навођење авио-удара са земље, курс за болничаре и за везисте, те реализовали противпобуњеничку обуку, ослобађање талаца, постављање експлозива и обуку у руковању оружјем.

Извиђачи су ангажовани и као посебна група, односно као извиђач-

ка јединица унутар 44. падобранске бригаде. Учествовали су у тајним операцијама изван граница своје земље, чак 500 километара иза непријатељских линија. Најчешће су убацивани хеликоптерима или падобранцима. Деловали су и као веза између Јужноафричких одбрамбених снага и

Националне уније за тоталну независност Анголе (UNITA).

Тек након редовног војног рока падобранци из првог падобранског батаљона пребацивани су у 44. падобранску бригаду као резервисти, мада се тај модел променио после 1989. године.

У току 1988. године, главнокомандујући Јужноафричке војске издао је наређење 44. падобранској бригади да буде у пуној борбеној готовости за хитно пребацивање, то јест укључивање у борбу. Била је то последица променљиве и несигурне ситуације у Анголи. Неколико чета редовних војника из падобранског батаљона стављено је под оперативну команду 44. бригаде. Комбинована група названа је 14. падобранска батаљонска група – 1 означава први падобрански батаљон, а 4 да је реч о 44. падобранској бригади.

Падобранска батаљонска група постала је од 1 јануара 1989. стална јединица 44. падобранске бригаде. Објединила је редовне војнике с падобранским звањем за оперативну употребу у другој години њиховог војног рока. Рационализацијом јужноафричких одбрамбених снага с краја 1989. године, расформирани су



14. падобранска батаљонска група и четврти падобрански батаљон.

Батаљон је учествовао у смирењу унутрашњих немира који су трајали од 1990. до историјских избора који су одржани у априлу 1994. године. Крајем 1991, први падобрански батаљон добија статус батаљонске групе, укључујући артиљеријске, противавионске и инжењерске елементе у своје редове. Они су у саставу јединице остали све до 1997. године.

Задатак првог падобранског батаљона био је да обезбеди ваздушнодесантне јединице за борбу у саставу јужноафричких одбрамбених снага, да обезбеди падобранску обуку за све четири службе оружаних снага, надгледа сигурност падобрана и одржава падобранску опрему.

Падобранска бригада

Падобранска бригада, која окупља све падобранце који су завршили редовни војни рок и оне који су још на задатку у резерви, основана је 20. априла 1978. године. Први командант био је бригадир М. Ј. du Plessis. Нова јединица названа је 44. падобранска бригада. Смештена је на фарми Haakdoringfontein код Murrayhill близу Wallmansthal, 35 километара северно од Преторије.

У почетку је бригада имала други и трећи падобрански батаљон, а касније јој је додат и четврти батаљон. Одобрено је формирање и теренско-инжињерског одреда и одреда везе 44. падобранске бригаде од 1. јануара 1979. године.

Други и трећи падобрански батаљон званично су под командом 44. бригаде од 4. јануара 1979, када је јединица и постала самостална. Касније јој је додата и артиљерија, односно минобацачи 120 мм, противваздушни одред, техничка служба и

одржавање, те противтенковски одред. У децембру 1982. године одобрено је активирање и извиђачке чете, а потом и транспортне чете.

Када су се операције на граници смириле, после 1989. године, Бригада је преусмерена да обавља безбедносне операције унутар Јужне Африке, раздваја зараћене стране током насилних протеста све до демократских избора 1994. године. Од 1998. године 44. падобранска бригада постала је реформисана 44. падобрански пук, који се састојао од првог падобранског батаљона регуларних војника и два батаљона резервиста – другог и трећег. Пук је имао и извиђачки вод.

Падобрански пук је главна падобранска јединица Јужноафричке војске. Организационо је заокружен 2000. године преуређењем 44. падобранске бригаде, а налази се у војној бази Темпре, близу Bloemfontein.

Први падобрански батаљон једини је регуларни падобрански батаљон у Јужноафричким националним одбрамбеним снагама. Тренутно служи под 44. падобранским пуком, заједно с трећим резервним падобранским батаљоном. Представља део стратегијских резерви јужноафричких одбрамбених снага и у сваком тренутку спреман је да се распореди широм сахарске Африке. ■

Бранко ПАУНОВИЋ



Падобрански демонстративни тим

Канадски „СОКОЛОВИ“

Док траје скакачка сезона „соколови“ обилазе Канаду, САД, Европу, Јапан и Аустралију и учествују на ваздухопловним приредбама и различитим свечаностима. Чланови тима, који су недавно завршили јубиларну четрдесету скакачку сезону, до сада су извели више од 5.000 демонстрација пред више од 75 милиона гледалаца.

Канадски соколови – Canadian Skyhawks – недавно су завршили јубиларну четрдесету скакачку сезону. Тај падобранско-демонстративни тим основан је 1971. године. Базира у Трентону у Онтарију. Има 20 чланова, од тога је 14 сталних чланова скакача. Четири су члана авионских посада и два припадника земаљског особља.

Члан тима може постати припадник било ког рода оружаних снага ако има завршен падобрански курс за скокове на слободно, падобраном типа „крило“, ако има више од 50 скокова или ако има падобранску А дозволу у цивилству. Поред ових чланова, тим ангажује камермане и инструкторе падобранства из цивилства. Тренутно их је петоро.

Командир Падобранско-демонстративног тима је капетан Марк Шепард, који има више од 350 скокова. Тим, према његовим речима, има улогу амбасадора добре воље канадских оружаних снага у земљи и у свету.

Док траје скакачка сезона „соколови“ обилазе Канаду, САД, Европу, Јапан и Аустралију и учествују на ваздухопловним приредбама и различитим свечаностима. Чланови тима су у својој историји извели више од 5.000 демонстрација пред више од 75 милиона гледалаца.

Заштитни знак тима, по којем је познат у целом свету, јесу веома атрактивни формацијски скокови отвореним куполама PD Lightning, које су у бојама канадске заставе. Такав скок изузетно је захтеван, технички тежак и опасан.

Чланови тима изводе и скокове са заставом или скокове са димним канистерима. Осим тога, скачу и по два тандем скока на свакој приредби на којој присуствују важнији појединци, а за припаднике медија организује се по један лет авионом канадских „соколова“.

Да би се припремили за јубиларну сезону, чланови Падобранско-демонстративног тима скочили су око 5.000 скокова. Углавном скачу из авиона типа CC-115 Buffalo. Минимална висина скока је 750 метара, док је највиша око 4.000 метара. ■

Б. НАЋ



У борбеном распореду



„Десантњики“ тренутно извршавају уобичајене задатке у пет центара, од којих је најважнији у Омску, и у неколико мањих, засебних база. Тако распоређене јединице и у будућности ће наставити да представљају главне тактичке јединице и биће плански развијане упоредо с развојем нове опреме и оружаних система.

Информације које су се појавиле у одређеном броју интернет публикација о наводној реорганизацији 76. гардијске ваздушнодесантне дивизије не одговарају истини – рекао је командант ВДВ Русије генерал-потпуковник Владимир Шаманов.

Ту информацију пренео је, у генералово име, званични представник за штампу руског министарства одбране, задужен за ваздушнодесантне снаге, пуковник Кучеренко. Истакао је и да у плановима о саставу Копнене војске, Морнарице и ВДВ које је одобрио председник Русије нема речи о смањењу садашњег броја војника и официра падобранских јединица.

Генерал-потпуковник Шаманов истакао је да „десантњики“ тренутно извршавају уобичајене задатке у пет центара, од којих је најважнији у Омску, и у неколико мањих засебних база. Тако распоређене јединице и у будућности ће наставити да представљају главне тактичке јединице и би-

ће плански развијане упоредо с развојем нове опреме и оружаних система.

Од поменутих нових система који се развијају искључиво за потребе десантних јединица истиче се „андромеда“ – аутоматски мобилно/стационарни контролни систем. Финална, трећа, пробна фаза, која је по карактеру искључиво тактичка, спроведена је успешно на Медвеђим језерима, крај Москве.

У току три недеље „андромеда“ је опитована у теренским условима у самосталном падобранском пуку. Сарађивали су експерти и падобранци. Сва опрема је испробана и радило се на отклањању мањих проблема који су се појављивали у току употребе. Систем је све време испробаван у јединицама Јужне војне области. Према мишљењу стручњака добро се показао и спреман је за масовну производњу. Серијска испорука требало би да почне 2013. године.

Када је реч о одржавању постојеће опреме десантних јединица, но-

вина је да су прешли на систем одржавања од стране трећег лица, ван система одбране. То и јесте план Министарства одбране на основу кога би све јединице руских оружаних снага требало да пређу на тај модел. На примеру падобранаца стационарних у Тули показало се да су и замисао и реализација били успешни.

За десет месеци у 2011. специјалисти уговорних фирми извели су радове на одржавању 326 „камаз“ возила, 328 теренских возила и 156 оклопних возила. Углавном на лицу места, у војној бази, или, ако је реч о компликованијим радовима, у погонима фирме.

Команда дивизије високо је оценила квалитет изведених радова. Упошљавање трећих лица на том пољу, омогућиће да особље јединица које је их је досад обављало буде ангажовано, пре свега, на извођењу борбене и специјалистичке обуке. ■

Б. НАЂ

ВДВ у ратној 1943. (4)

Дњепарска операција



У септембру 1943. године, Совјети су извели ваздушнодесантну операцију као одговор на последњу велику немачку офанзиву на Источном фронту, започету у јулу код Курска. Почетком месеца јединице совјетског Централног фронта пробиле су немачке одбрамбене положаје северно од Сумија и прошле дубоко, све до Чернигова, у немачку позадину. Немци нису имали другог избора, него да се повуку до реке Дњепра.

Река Дњепар била је озбиљна препрека, па је совјетска команда схватила да преко ње морају пребацити део снага, да је потребно на другој обали створити мостобран за касније напредовање главнине, док се немачка одбрана још не учврсти на целој дужини друге обале. Совјети су пре доласка јединица немачке Групе армија Југ успели да пребаце само пешадију, док су артиљерија и оклоп остали на другој обали. Мостобран је био мале дубине јер је совјетска

пешадија морала да остане у домету подршке своје артиљерије. Ускоро су мостобрани постали изложени тешким немачким нападима из ваздуха и са земље. Једини начин да им се дотури помоћ и да се браниоци појачају био је падобрански десант.

План десанта

Од гардијских ваздушнодесантних бригада формиран је привремене ваздушнодесантни корпус који је бројао око 10.000 људи, под коман-

дом генерал-мајора Ивана Затевакина. За подршку им је одређена друга Ваздушна армија, која је иначе пружала ваздушну подршку Вороњешком фронту. Командант тог фронта генерал Ватулин издао је наређења корпусу да обезбеди подршку и појача јединице већ ангажоване на мостобранима на јужној обали Дњепра на простору Великог Букрина; затим да обезбеди мостобране и прошири их довољно да у њих буду распоређене додатне снаге пред почетак следеће офанзиве. Корпус је

требало да заузме Липови Рог, Македоње и Стјепанце, а истовремено да спречи да немачки противнапад стигне до јужне обале Дњепра на простору од Канева до Тракомирова. Зона одговорности корпуса требало је да буде величине између 15 и 20 километара у ширину и 30 километара у дубину.

Десант је требало да се изведе две ноћи заредом. Корпусу је додељено 50 ПС-84 транспортних авиона, 150 бомбардера ИЛ-4 и Б-25 и 45 једрилица. Било је то недовољно за један лет у току ноћи и значило је да ће у обе ноћи одређене за десант бити више полетања. Аеродроми са којих је десант требало да полети били су Смородино и Богодухово крај Лебедина, удаљени од места приземљења између 180 и 230 километара. Једрилице с лаком артиљеријом требало је да се приземљују између налета падобранаца. Пре десанта читаву област обезбеђивали би ваздушни напади совјетске авијације. По приземљењу и прикупљању, падобранци су имали задатак да очисте и обезбеде зону доскока, а потом да остваре везу с партизанским јединицама у тој области.

У ноћи између 24. и 25. септембра, Трећа и Пета падобранска бригада требало је да буду прве десантиране – Трећа југоисточно од



Ржишчева у области места Тулице, Березњаге, Лазурција и Потапсија, како би успоставила одбрамбену линију од Киповијег Рога, Македонија и Синијавке до Козаровке. Ту линију требало је да обезбеђују до пристизања јединица 40. армије. Пета бригада била би десантирана западно од Канева, у областима Ковалија, Костајнеца и Троштинеца, где је требало да држи линију од Горковшчине ка Степанци до Сутникија, очекујући пристизање совјетских копнених снага из правца Бучака, Селишча и Канева, блокирајући било какав покушај напредовања Немаца са југа или југозапада.

Прелазак реке

Крајем септембра главнина совјетских снага прешла је реку. Непријатељске јединице код Бучина, на јужној обали, биле су ма-

лобројне – извиђачи 19. оклопне дивизије и 150 кагета и официра школе противваздушне одбране. Немачка 19. оклопна дивизија налазила се 65 километара северније и прелазила је реку код Кијева. Оклопни корпус послат је у ту област, а његове чеоне јединице пристигле су 23. септембра. Сутрадан је цео корпус прешао реку и уништио мост код Канева за собом. Десета моторизована и 19. оклопна дивизија кренуле су на југ и то баш у зону која је била планирана за приземљење совјетског десанта.

Јединице и авиони прикупљали су се 24. септембра на аеродромима. Од 65 транспортних авиона додељених Петој падобранској бригади појавило се 48, јер је лоше време спречило долазак осталих. Предвече је Трећа падобранска бригада започела полетања, а Пета неколико сати касније, због проблема у допуни горивом авиона који су се вратили са десантирања Треће бригаде.

Стога су авиони полетали појединачно, како се који допуњавао горивом, јер је владала велика гужва на аеродрому. Затим је нестало и горива, па је десант Пете бригаде прекинут у раним јутарњим сатима 25. септембра. До тог тренутка већина састава Треће бригаде већ је била десантирана, сем 2.000 припадника који су остали да чекају као и бригадни лаки противтенковски топови





од 45 милиметара. До тренутка прекида десанта Пете бригаде изведено је 298 полетања, спуштено је 4.575 падобранаца и 660 малих контејнера материјала и муниције.

Лоше време спречило је да се зоне доскока и приземљења обележе унапред ватром или панелима и зато је дошло до растура десанта, а неки од авиона нису ни избацили падобранце, већ су се с њима вратили назад. Због лошег времена изостали су и планирани ваздушни напади. Падобранци су после приземљења остали раштркани на широком подручју пуном Немаца. Када су се први приземљили око Дубари-Гушева, напала их је главнина 19. оклопне дивизије.

Прве ноћи после десанта велики број падобранаца је убијен или заробљен – 209 је заробљено, а 692 су убијена од 1.500 спуштених на простор између Дубара и Росаве. Код Гушева, чета 73. панцер-гренадирског пука уништила је чету од 150 падобранаца, али је у тој борби претрпела тешке губитке. Борбе су настављене и идућег дана, а преживели припадници Треће падобранске окупиле су се у привремене, мале јединице и тако се борили.

Истовремено, састави Пете падобранске који су успели да изврше десант покушали су да се окупе и прегрупишу, али је то било немогуће јер је приликом скока изгубљена скоро сва радио-опрема. Само пет радио-станица било је исправно. Уз то, Пета бригада се приземљила непосредно уз Пету СС дивизију Викинг, која је до 26. септембра побила све падобранце у области око Пекарија.

Борбена дејства

Совјети су после десанта покушали да се прегрупишу. Од 4.575 падобранаца које су успели да скоче, 2.300 успело је да се окупи и прегрупише на простору Ржишчева и Черкасија. Остали преживели придружили су се партизанима на које су наишли. Појединци који су грешком бачени у реку или на њену северну обалу, придружили су се Вороњежском фронту.

У шуми крај Канева и Черкасија окупила се група од 600 падобранаца, код Чернушија још 200, а четири групе, које су бројале око 300 падобранаца, прикупиле су се крај Јаблонова. Групе су, иако слабо снабдеване муницијом и опремом, нападале Немце. Једна група од 150 људи на-

пала је немачки штаб у Потоку, а затим јужно од тог села у заседу ухватила немачки конвој.

Припадници Треће и Пете бригаде дејствовали су почетком октобра на северу и на југу. Северно од Ржишчева до Канева терен је добро брањен, па тако и неповољан за њих. Дејствовали су у малим групама, користећи тактику брзог напада и брзог повлачења. На југу је терен био шумовит и слабо брањен. По Немцима су ту дејствовале веће групе. Пет група у том простору бројало је око 1.200 падобранаца. Једну од њих водио је заменик командира другог батаљона Треће падобранске бригаде мајор Блувштајн. Пошто је имао радио-везу примио је наређење да нападне немачки батаљон у градићу Бовањ, на северној ивици Каневске шуме. Напад је био успешан и падобранци су заробили велику количину оружја, муниције, залиха и докумената. Потом су се повукли на југозапад.

Другом групом командовао је мајор Фофанов, начелник Штаба Треће падобранске бригаде. Почетком октобра, група је напала велики број немачких положаја око Тулитса и Шандре, све време прикупљајући мале групе лутајућих падобранаца. Три недеље касније повезали су се са



великом групом потпуковника Сидорчука у Таганчкој шуми. Група потпуковника Сидорчука имала је 1.000 падобранца и била је организована као бригада с три батаљона и пратећим елементима – извиђачки вод, вод везе, противоклопни и инжињеријски вод.

Пошто је успоставио везу са Штабом 40. армије, потпуковник Сидорчук организовао је дотур муниције и залиха из ваздуха. Крајем октобра његови борци напали су пругу између Таганче и Коршуна и уништили цео воз. То исто вече напали су и село Буда Воробјевска и натерали у бекство Штаб и приштапске јединице немачког 157. пешадијског батаљона.

Непријатељски одговор

Немци су на борбена дејства снажно одговорили. Неколико пута су напали Сидорчукову базу, узроковали људске губитке и померање бригаде у Черкаску шуму. Међутим у том покрету, Сидорчук је наишао на још изгубљених падобранца и његова јединица је после тога бројала 1.700 људи, што му је омогућило да формира и четврти батаљон.

Крајем октобра, када је успоставила нову базу у Черкаској шуми, Пета бригада извела је серију успешних напада на Немце. Снабдевала је информацијама и Штаб Другог украјинског фронта маршала Ивана Коњева. Потпуковник Сидорчук је 11. новембра добио наређење да омогући снагама Украјинског фронта да пређу реку. Бригада је требало да заузме села Лозовок, Секирну и Свидовок на месту где је планиран прелазак јединица 52. армије.

Немачке снаге које су браниле тај простор састојале су се од пешадијског батаљона и инжињерије, које су држале Лозовок, две пешадијске чете у оближњем селу Елизаветовки и пешадијског батаљона с пет тенкова у Свидовоку. У рано јутро 13. новембра падобранци су почели напад. Мајор Блувштајн је с припадницима другог падобранског батаљоном имао најтежи задатак – да нападне Свидовок у коме је било пет тенкова и батаљон пешадије. Четврта и пета чета његовог батаљона успеле су да уђу у центар Свидовока неопажене. Почела је жестока борба.

И шеста чета наишла је на јак отпор на брду које је требало да заузме, као и четврти падобрански ба-

таљон који је напредовао на левом крилу Блувштајновог падобранског батаљона. Кренули су у Свидовок са запада да обиђу и одсеку немачка упоришта у центру. Истовремено, уведена је резерва другог батаљона с истока. Пошто су изгубили три од пет тенкова, Немци су се повукли на североисток, али су се брзо вратили, с југа и истока, и то батаљоном подржаним са седам тенкова.

Како би избегли опкољавање, падобранци другог и четвртог батаљона су се повукли из Свидовока у шуму југоисточно од града. Иако град није заузет, идуће ноћи састави 254. стрељачке дивизије успешно су прешли Дњепар. Средином новембра дивизија је, праћена остатком совјетске 52. армије, очистила градове уз реку и повезала се са Петом гардијском падобранском бригадом.

Падобранци су учествовали у борбама и наредна три дана, после чега су послати у позадину на одмор. У непрекидној борби провели су два месеца. После операције, у којој су Совјети претрпели велике губитке, Врховна команда одлучила је да падобранце више не употребљава у масовним десантима. ■

Бојан НАЂ

Европско падобранско првенство у Кикинди

Фигуративни и скокови на циљ

У Кикинди је од 20. до 27. августа одржано шесто Европско падобранско првенство у фигуративним и скоковима на циљ за сениоре и треће Европско падобранско првенство у истим дисциплинама за јуниоре. Учествовали су репрезентације и спортски падобранци и падобранке из 17 земаља.

Репрезентацију Републике Србије, предвођену селектором Ненадом Кузмановићем, представљали су сениори Радослав Кораћ, Александар Цветковић, Слободан Терзић, Љубиша Наумовић, Светлана Наумовић, Слободан Марковић и јуниор Стеван Милетић. Наши репрезентативци освојили су девето место у екипном пласману у скоку на циљ и седмо место у генералном пласману.

У појединачној сениорској конкуренцији Радослав Кораћ заузео је 45. позицију у скоку циљ и 37. место у фигурама (у генералном пласману 39. пласман) Александар Цветковић био је 51. у скоку на циљ, а 40. у фигурама (у генералном пласману освојио је 42. позицију), Слободан Терзић 52. у скоку на циљ, 34. у фигурама и 40. у генералном пласману, док је Слободан Марковић 53. у скоку на циљ, 35. у фигуративним скоковима, а 41. у генералном пласману. Љубиша Наумовић пласирао се на 48. позицију у скоку на циљ, 36. у фигурама и 38. у генералном пласману.

Међу сениоркама, Светлана Симић остварила је 24. место у скоку на циљ и у фигурама, што јој је донело 25. место у генералном пласману, док је јуниор Стеван Милетић заузео је 16. место у скоку на циљ, а 15. у фигурама. У генералном пласману то је било довољно за 15. место.

У појединачном пласману међу сениорима у скоковима на циљ најбољи је био Јиржи Гецнук из Чешке, други је био Томас Жанеро из Француске, а трећи Филип Валоа такође Француз. У дисциплини фигуративних скокова од сениора злато је узео Филип Валоа, сребро Јиржи Гецнук, а бронзу Рус Димитри Максимов.

У генералном пласману најбољи резултат постигао је Гецнук, затим Валоа, па Максимов. Најбољи у скоковима на циљ, у екипној мушкој конкуренцији, били су Чеси, па Французи и на крају Италијани.



У конкуренцији сениорки, у скоковима на циљ најбоља је била Францускиња Феран Дебора, док су друго и треће место освојиле Словенке – Ирена Авбељ и Маја Шајовић. У фигуративним скоковима на победничком постољу биле су само Рускиње. Прва је била Љубов Ешикејева, друга Лепезина Олга и трећа Светлана Кленина. У генералном пласману код сениорки најбоље су биле – Љубов Ешикејева, Олга Лепезина и Маја Шајовић. Екипне победнице у скоковима на циљ су Рускиње, затим Белорускиње, па Полакиње.

У конкуренцији јуниора у дисциплини скокови на циљ, први је био Илија Поздњаков из Белорусије, други Михаел Гросегер из Аустрије, а трећи Максим Рубтцов из Русије. У дисциплини фигура најбољи је био Белорус Антон Бистров, други Немац Рафаел Лаутенбахер, а трећи Максим Рубтцов. У генералном пласману први је био Рубтцов, други Лаутенбахер и трећи Бистров.

Код јуниорки у дисциплини скокова на циљ прва је била Таисја Кривошчекова из Русије, друга њена земљакиња Галина Орленко, а трећа Викторија Салдатава из Белорусије. У фигурама је најбоља јуниорка била такође Таисја Кривошчекова, друга је била Викторија Салдатава, а трећа Кристцина Хлопина, Белорускиња. У генералном пласману код јуниорки је најбоља била Кривошчекова, друга Салдатава и трећа Орленко. ■

Б. НАЋ



Небеске видре у врху

Од 4. до 7. августа у Кикинди су одржани 57. државно првенство у скоковима на циљ и фигуративним скоковима и Отворено првенство Србије. Учествовало је седам екипа и тридесетак такмичара из Србије и Републике Српске.

У дисциплини скокова на циљ оборен је досадашњи државни рекорд, јер је Радослав Кораћ, члан Падобранског клуба „Грифон“ МУП-а Србије, у десет скокова имао само десет сантиметара.

У дисциплини скокови на циљ први је био Радослав Кораћ из „Грифона“, други Синиша Мићић из „Небеских видри“ Војске Србије (у отвореној конкуренцији то место заузео је Иван Лајић из Авио-клуба „Приједор“), док је трећа била Радмила Ђурић, такође из „Небеских видри“.

Прво место у дисциплини фигуративних скокова припало је Слободану Терзићу из „Грифона“, друго Љубиши Наумовићу из „Наших крила“ (Параћин) и треће место Слободану Марковићу из Клуба „Грифон“.

„Небеске видре“ освојиле су прво место у екипној конкуренцији, у

истој дисциплини, други су били падобранци из параћинских „Наших крила“, а трећи „Грифон“ (у отвореној конкуренцији трећи су били падобранци из Приједора).

Појединачно, у генералном пласману, прво место припало је Љубиши Наумовићу из „Наших Крила“, друго Радославу Кораћу из „Грифона“, а треће његовом клупском колеги Слободану Терзићу. Екипно, први су били падобранци „Грифона“, други из Падобранског клуба „Наша крила“, а на трећу позицију пласирали су се падобранци из Јагодине. ■

Б. НАЂ



МОНОГРАФИЈА 63. ПАДОБРАНСКЕ БРИГАДЕ

Књига посвећена стварању и развоју чувене 63. падобранске бригаде изузетна је по много чему: садржају, илустрацијама и привлачном изгледу. Војници са две заклетве, како зову припаднике те елитне јединице, вечни су пример војничке части, пожртвовања и врхунске обучености, а надасве осећања оданости отаџбини и униформи коју поносно носе. Црвена беретка с падобранским знаком њихово је прво уочљиво обележје.

Текст је посвећен бригади, људима који су је стварали, бранили њен углед, ратовали за слободу свог народа, часно гинули и одлазили у легенду.

О њима можете читати, њих можете видети на бројним фотографијама које богато илуструју књигу вишегодишњег новинара листа „Војска“, потом официра 63. падобранске бригаде Владице Крстића.

Књига је обима 184 стране, формата 22x25 цм, тврдог повеза, с пуним колором и квалитетним папиром.

НАРУЧБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА“,

Браће Југовића 19,

11000 Београд Тел. 011/3241– 009,

телефакс 011/3241– 363

Жиро-рачун: 840 – 312849 – 56

Овим наручујем примерака књиге о 63 падобранској бригади **„ВОЈНИЦИ СА ДВЕ ЗАКЛЕТВЕ“** са попустом 50 % – по сајамској цени од 756,00 динара,

Књиге се шаљу POSTEXPRESS-ом на терет купца. Наручбеницу и доказ о уплати послати на наведену адресу МЦ „Одбрана“.

Купац _____

(име, очево име и презиме)

Улица и број _____

Телефон _____

Место и број поште _____

Датум _____

Потпис наручиоца _____

ВЛАДИЦА КРСТИЋ **ВОЈНИЦИ
СА ДВЕ
ЗАКЛЕТВЕ** Падобранци
63. падобранске
бригаде

